
Istungidokument

1.7.2015

B8-0668/2015

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel

vastavalt kodukorra artikli 123 lõikele 2

olukorra kohta Burundis
(2015/2723(RSP))

Marie-Christine Vergiat, Malin Bjork, Pablo Iglesias, Lola Sánchez Caldentey, Sabine Lösing, Paloma Lopez Bermejo, Merja Kyllönen
fraktsiooni GUE/NGL nimel

**Euroopa Parlamendi resolutsioon olukorra kohta Burundis
(2015/2723(RSP))**

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni,
  - võttes arvesse Cotonou lepingut ja selle inimõiguste ja demokraatia alaseid klausleid,
  - võttes arvesse ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) ning ÜRO Lastefondi (UNICEF) missiooniaruandeid ja prioriteetseid tegevusvaldkondi Burundis, eriti seoses võitlusega nälja ja alatoitluse vastu,
  - võttes arvesse 28. augusti 2000. aasta Arusha kokkuleppeid, eelkõige artikli 7 punkti 3,
  - võttes arvesse ÜRO esindajate eri avaldusi inimõiguste olukorra kohta Burundis, võttes arvesse 2015. aastaks kavandatud presidendivalimisi,
  - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone samal teemal, eelkõige oma 18. septembri 2014. aasta ja 11. veebruari 2015. aasta resolutsioone olukorra kohta Burundis,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõiget 2,
- A. arvestades, et Burundi on liikunud ÜRO inimarengu indeksis (UNDP) kahe koha võrra tahapoole, langedes 178. kohalt 2013. aastal 180. kohale 2014. aastal; arvestades, et neli inimest viiest elab vähem kui 1,25 USA dollariga päevas ning 66,9% rahvastikust elab allpool vaesuspiiri; arvestades, et kogurahvatulu inimese kohta oli 2013. aastal 280 USA dollarit, mis on Malawi järel madalaim kogu maailmas;
- B. arvestades, et vähemalt üks burundilane kahest kannatab kroonilise alatoitluse all ja ligikaudu kaks kolmandikku ehk 58% kõigist alla viieaastastest lastest kannatab kroonilise alatoitluse all; arvestades, et riigis on nälja tase kõige kõrgem 120 riigist, kus 2012. aastal arvutati näljaindeks;
- C. arvestades, et Burundis on veel jälgi kodusõjast, mis toimus 1993.–2005. aastani ja kus hukkus 300 000 inimest; arvestades, et pärast sõja lõppu on saavutatud edusamme, eelkõige hariduse ja tervishoiu valdkonnas, kuid olukord on alates 2010. aastast taas pingeline;
- D. arvestades, et poliitilist olukorda mõjutavad ajavahemikul 2013–2015 parlamendivalimised, mis peaksid toimuma 2015. aasta juulis ja augustis;
- E. arvestades, et poliitilised pinged Burundis on suurenenud alates sellest, kui president Nkurunziza avaldab survet kandideerida kolmandaks presidendimandaadiks; arvestades, et juba 2010. aastal boikoteeris peaaegu kogu opositsioon presidendi- ja parlamendivalimisi, andes võimuparteile CNDD-FDD võimaluse saavutada ülekaalukas võit; arvestades, et opositsioon on teatanud praegust olukorda arvestades kavatsusest jälle valimisi boikoteerida;

- F. arvestades, et siseriiklikust ja rahvusvahelisest survest hoolimata esitas CNDD-FDD 25. aprillil Pierre Nkurunziza presidendikandidaadiks kolmandaks ametiajaks ning ta esitas oma kandidatuuri 8. mail;
- G. arvestades, et alates sellest suurenevad järjest opositsiooni ja võimupartei meeleavaldused ning 26., 27. ja 28. aprillil paisusid need ülestõusudeks ning kasutati sõjaväge; arvestades, et aprillikuust alates keelati raadiotel meeleavaldusi kajastada ja seejärel raadiojaamad suleti; arvestades, et protestiaktsioonid jätkuvad;
- H. arvestades, et alates meeleavalduste algusest on tapetud ligikaudu 78 inimest, rohkem kui 500 on haavata saanud, 800 on arreteeritud ja üle 100 000 on pidanud riigist põgenema;
- I. arvestades, et vägivalda suurendab veelgi võimulolijaid pooldavate relvarühmituste tegevus; arvestades, et paljud vabaihendused ja inimõiguste kaitsjad on teatanud CNDD-FDD relvarühmituste esindajate imbumisest politseijõududesse ja sõjaväkke; arvestades, et on palju teateid nende rühmituste kokkupõrgetest Rwanda demokraatlike vabastusjõudude (FDLR) hutu relvarühmitustega; arvestades, et relvarühmitused ja salateenistused viivad juba aastaid täide kohtuväliseid hukkamisi;
- J. arvestades, et praegune olukord võib põhjustada kodusõja taaspuhkemise, kuna Pierre Nkurunziza kandideerimine kolmandaks ametiajaks on vastuolus Arusha kokkulepetega, mille artikli 7 lõikes 3 on sätestatud, et vabariigi president „valitakse viieks aastaks ning tema ametiaega on võimalik üks kord pikendada” ning „mitte keegi ei saa olla president kauem kui kaks ametiaega”; arvestades, et opositsiooniparteide tagakiusamine suureneb ja muudab valimiskampaania korraldamise võimatuks;
- K. arvestades, et rahvusvaheline kogukond on ühiselt hukka mõistnud võimulolija suhtumise ja peatatud on Aafrika Liidu (AL) ja Euroopa Liidu kavandatud valimisvaatlusmissioonid riigis;
- L. arvestades, et parlamendi ja kohalikud valimised toimusid esmaspäeval, 29. juunil äärmiselt pingelises õhkkonnas ja opositsioon boikoteeris neid;
1. väljendab äärmist muret olukorra pärast Burundis lähenevate valimiste eel ja rõhutab, et olukorral võivad olla tõsised tagajärjed kogu piirkonnale;
  2. nõuab, et vabastataks viivitamatult ja tingimusteta kõik isikud, kes arreteeriti oma demokraatlike õiguste kasutamisel;
  3. toetab eriraportööri Aafrika inimõiguste kaitsjate küsimuses Reine Alapini-Gansou taotlust algetada uurimine seoses väidetega, et Kongo Demokraatliku Vabariigi idaosas asuvad noorte burundilaste väljaõppekeskused, ja palub, et see uurimine viidaks läbi ÜRO ja ALi egiidi all; palub korraldada ka uurimise seoses väidetavate kohtuväliste hukkamistega, millest on teatanud juba aastaid riigisisised ja rahvusvahelised vabaihendused;
  4. palub lisaks, et selgitataks täielikult CNDD-FDD toetajate ühinemist relva- ja politseijõududega ning väidetavaid kokkupõrkeid nende ja Rwanda FDLRi vahel;

5. nõuab tungivalt, et Burundi valitsus lõpetaks vägivalda, algataks tõelise poliitilise dialoogi põhiliste siseriiklike küsimuste üle ning tühistaks seadused, mis piiravad sõna- ja kogunemisvabadust, et tagada demokraatia väljendumiseks sobiv õhkkond; rõhutab sellega seoses, et vältimatult vajalik on anda luba 2015. aasta aprillis suletud ja hävitatud raadijaamade taasavamiseks, et kõigil oleks juurdepääs teabele;
6. toetab nõuet taasalustada viivitamatult dialoogi ALi, ÜRO, Ida-Aafrika Ühenduse ja Ida-Aafrika järvede piirkonna rahvusvahelise konverentsiga (ICGLR); toetab ALi rahu- ja julgeolekunõukogu resolutsioone Burundi kohta, milles nõutakse, et valimiste kuupäev määrataks kindlaks osapoolte konsensuse alusel ning et võitlejatelt võetaks võimalikult kiiresti relvad;
7. rõhutab, et esmaspäeval toimunud valimised olid ebaseaduslikud; toetab nõuet kuulutada kõnealused valimised õigustühiseks; on seisukohal, et tingimused ei ole täidetud ka presidendivalimiste korraldamiseks, ja rõhutab, et need tuleb edasi lükata, kuni pinged on laabunud ja õigusriik on taastatud;
8. on arvamusel, et praeguse kriisi saab lahendada vaid poliitilise dialoogi abil riiklikul ja piirkondlikul tasandil ning seda ei tohi mingil juhul kasutada ettekäändena uuele sõjalisele sekkumisele piirkonnas;
9. väljendab suurt muret kogu Burundi elanikkonna majandusliku ja sotsiaalse olukorra pärast ning eriti pagulaste ja põgenike pärast, kelle arv jätkuvalt kasvab, arvestades julgeolekuprobleeme riigi sees ning pingeid naaberriikides;
10. väljendab suurt muret homode diskrimineerimise ja homoseksuaalsuse kriminaliseerimise pärast Burundis; kordab taas, et seksuaalne sättumus ja sooidentiteet on seotud üksikisiku õigusega eraelu puutumatusel ja see õigus on tagatud inimõigusi käsitlevate rahvusvaheliste õigusaktidega, mille kohaselt tuleb kaitsta võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise põhimõtet ning tagada sõnavabadus; nõuab sellega seoses, et Burundi Rahvuskogu ja valitsus tühistaksid karistusseadustiku artiklid, mis kahjustavad LGBTI inimesi;
11. palub Euroopa Liidul ja liikmesriikidel vabastada vajalikud rahalised vahendid, et tegeleda humanitaarolukorraga selles maailmajaos ning teha ÜRO organitega koostööd eelkõige kroonilise alatoitluse olukorra lahendamiseks;
12. on arvamusel, et Burundi probleemid saab lahendada ainult siis, kui kõigile kodanikele tagatakse võrdsed õigused ning lahendatakse viljakate põllumajandusmaade kontrolli, tööpuuduse ja vaesusega seotud probleemid, võideldes korrupsiooni, vaesuse, ebavõrdsuse ja diskrimineerimise vastu ning edendades ühiskonna-, poliitilisi ja majandusreforme, et luua vaba, demokraatlik ja stabiilne riik;
13. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Burundi valitsusele, Aafrika Liidu ja Lääne-Aafrika Riikide Majandusühenduse institutsioonidele, ÜRO peasekretärile, ÜRO Peaassambleele, AKV–ELi parlamentaarse ühisassamblee kaasesimeestele ja Üleaaafrikalisele Parlamendile.